

REFERAT Klima- og Bæredygtighedsudvalget 2018-2019 d. 17-09-2018

Mødedato Mandag d. 17. september 2018 kl. 00:00

Mødested Mødelokale 1, Vibegård, Rønne

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Nye affaldsordninger.....	5
Udkast til boligpolitik for Bornholms Regionskommune.....	8
Lokalt finansieret model for BedreBolig Bornholm.....	11
Bright Green Island forankring i samarbejdsaftaler med foreninger og kulturinstitutioner.....	16
Drøftelse af fremtidig organisering af arbejdet med Bright Green Island og Bornholmermålene.....	19
Det internationale samarbejde i Østersøregionen som værktøj for klima og bæredygtighedsarbejdet.	23
CO2-regnskab og Klimakommune-indberetning.....	27
World Craft Region - Status og videreudvikling.....	33
Styregruppe for World Craft Region.....	37
Mødeplan 2019.....	40
Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd.....	43
Gensidig orientering.....	45

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Åbent punkt

1 Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

00.01.00P35-0101

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	17-09-2018	1	

Fraværende

René Danielsson og Andreas Ipsen og Bente Helms.

Winni Grosbøll forlod mødet kl. 17.45 under punkt under punkt 3.

Bemærkninger til dagsordenen

Punkt 2: Nye affaldsordninger

Åbent punkt

2 Nye affaldsordninger

07.01.00P00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	17-09-2018	2	

Hvem beslutter

Klima- og Bæredygtighedsudvalget

Resumé

Nye affaldsordninger vil i de kommende måneder blive behandlet på en række møder begyndende med en overordnet orientering

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller,

- at redegørelsen drøftes, samt at KBU fortsætter behandlingen af emnet i overensstemmelse med nedenstående plan.

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 17. september 2018:

Drøftet

Sagsfremstilling

Tidligere på året var nye affaldsordninger under behandling på en række møder i KBU. Den daværende behandling blev afsluttet med en politisk beslutning om at udskyde processen, for at få tid til at indhente mere information.

Nu påbegyndes en ny behandling af emnet, der forventes gennemført på fire på hinanden følgende møder som følger:

På det første møde (17. september) vil Lone Misfeldt fra virksomheden Katzenmark gennemgå erfaringer og idéer fra det øvrige land samt besvare spørgsmål som en generel kvalificerende orientering. Oplægget vil blandt andet dække forhold som hente/bringeordninger, sommerhuse, gamle bymidter, samt visionære idéer fra det øvrige Danmark - alle områder Katzenmark har erfaring i fra deres arbejde i det øvrige land.

På det efterfølgende møde (29. oktober) vil Bofa præsentere de overordnede idéer og visioner for den langsigtede udvikling i affaldshåndtering og -behandling på Bornholm i lyset af de kommende års ændringer af rammebetingelser.

Derefter (26. november) vil visionerne blive udmøntet i konkrete forslag til specifikke tiltag for enkelte affaldsfraktioner og behandlingsmetoder.

Endelig (på mødet i januar 2019) vil udvalget træffe beslutninger om nye affaldsordninger på kort og langt sigt. Herefter vil sagen blive behandlet i ØEPU og KB med henblik på endelig vedtagelse.

Økonomiske konsekvenser

Der er ingen økonomiske konsekvenser for nærværende. De økonomiske konsekvenser vil blive fremlagt, i forbindelse med udarbejdelsen af de endelige affaldsordninger.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 3: Udkast til boligpolitik for Bornholms Regionskommune

Bilag

Forslag boligpolitik

Åbent punkt

3 Udkast til boligpolitik for Bornholms Regionskommune

03.00.00P22-0010

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	17-09-2018	3	

Hvem beslutter

Klima- og Bæredygtighedsudvalget indstiller

Økonomi- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

I forlængelse af drøftelserne i Klima- og Bæredygtighedsudvalget er der udarbejdet et udkast til boligpolitik, samt en revideret tidsplan for processen.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- udkastet til boligpolitik sendes i høring medio oktober
- procesplanen godkendes
- mål og indsatser i boligpolitikken efter endelig godkendelse indarbejdes i de relevante udvalgs arbejdsprogrammer

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 17. september 2018:

Ad. a) udkastet sendes videre til Økonomi- og Planudvalget med få justeringer

Ad. b) anbefales

Ad. c) anbefales

Sagsfremstilling

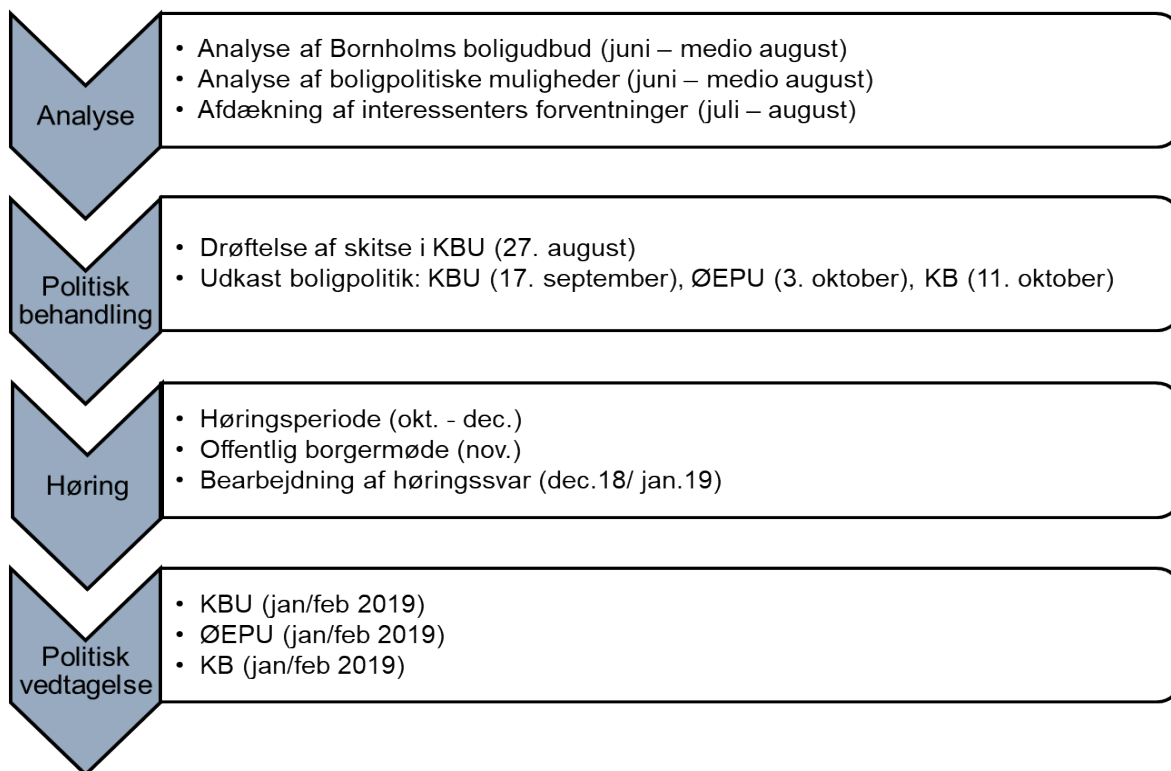
I forlængelse af [Klima- og Bæredygtighedsudvalgets drøftelser af boligpolitiske emner på mødet d. 27. august](#) forelægges her et udkast til en boligpolitik for Bornholms Regionskommune.

Boligpolitikken har til formål at fremlægge de mål og principper regionskommunen vil lægge til grund for den fremtidige udvikling på boligområdet.

Udover dette indeholder udkastet til boligpolitikken også oplæg til strategiske indsatser, som skal realisere målene.

Udkastet til boligpolitik sendes i høring hurtigst muligt efter kommunalbestyrelsens møde d. 11. oktober.

Udvalget besluttede derudover på mødet i august en ny proces:

Udkastet til boligpolitikken er vedhæftet som bilag.

Økonomiske konsekvenser

Ingen

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Klik her for at skrive tilføjelse

Punkt 4: Lokalt finansieret model for BedreBolig Bornholm

Åbent punkt

4 Lokalt finansieret model for BedreBolig Bornholm

01.02.25P20-0013

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	17-09-2018	4	

Hvem beslutter

Klima- og Bæredygtighedsudvalget indstiller
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget beslutter

Resumé

BedreBolig Bornholm ordningen har i en årrække tilbudt gratis og uvildig energirådgivning til boligejere. Projektperioden ophører ved årets udgang, mens behovet for energirådgivning blandt de bornholmske boligejere fortsat er stort.

Center for Erhverv, Byg og Sekretariat fremlægger et forslag til en ny model for BedreBolig Bornholm ordningen til godkendelse. Modellen, som er lokalt finansieret, er udarbejdet i fælleskab med Dansk Byggeri og Tekniq.

Derudover foreslås det at kommunen opretter en tilskudsordning til boligforbedringer.

Projektet vil være med til at løfte den eksisterende boligmasse på øen og bliver koordineret med øvrige indsatser inden for grøn omstilling. Projektet støtter således den strategiske udvikling af Bornholm som Bright Green Island.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

- at den økonomiske grundmodel for BedreBolig Bornholm 2019 og 2020 godkendes
- at der afsættes 70.000 kr. til projektet i hvert af årene 2019 og 2020 under bevilling 42 Erhverv, byg og plan, idet udgifterne kan afholdes indenfor driftsbudgettets rammer.

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 17. september 2018:

Ad. a) anbefales ikke

Ad. b) anbefales ikke

Sagsfremstilling

Tidligere erfaringer

Bornholm har siden 2011 arbejdet med at fremme energirenovering af de bornholmske boliger med gode resultater. BedreBolig Bornholm er en udløber af "Grønt Byggeri" (2011-2014) og BedreBolig Bornholm 1 (2015-2016). Arbejdet har bygget på samarbejde med de bornholmske byggevirksomheder.

Jf. en spørgeundersøgelse blandt de husejere, som modtog rådgivning, skønnes det at disse to projekter gav bornholmske håndværkere en gennemsnitlig omsætning på cirka 10 mio. kr. pr. projektår. Energivejledningerne blev gennemført som hustandsbesøg og blev udliciteret til BedreBolig Bornholms certificerede rådgivere.

BedreBolig Bornholm 2017-2018

BedreBolig Bornholm 2017-2018 blev løftet igennem et offentligt-privat samarbejde mellem Bornholms Regionskommune, Bornholms Energi og Forsyning og 12 bygge- og anlægsvirksomheder. Projektet blev finansieret af ovennævnte partnere sammen med tilskud fra Energistyrelsen.

Resultaterne fra BedreBolig Bornholm 2017-2018 er ved at blive opgjort. Der blev i perioden fra august 2017 til juni 2018 gennemgået 224 husstande. Afrapporteringsstat for hele perioden ser således sådan ud:

Nøgletal	Samlet
Gennemførte telefon rådgivninger, antal	224
Gennemførte hustandsbesøg, antal	94
Investeringspotentiale iht. energirapport	14,7 mio. kr.
Gennemsnitligt investeringspotentiale pr. husstand	156.382 kr.
Gennemsnitlig årlig besparelse	13.097 kr.

Energirådgivningerne fokuserede både på varmeanlæg og på klimaskærmsforbedringer. Igennem smart datahåndtering blev man i stand til at fokusere på boligejere med oliefyr og el-paneller. Disse boligejere blev kontaktet direkte via e-boks.

Energirådgivningen blev gennemført som både telefonscreening og hustandsbesøg, hvilket gav mulighed for at prioritere midler til at afdække et større antal boliger, og gennemføre hustandsbesøg kun der, hvor der var størst behov/potentiale for energirenovering. Dette resulterede i en væsentlig effektvisering af projektet, herunder også projektets driftsøkonomi.

Efterspørgslen på energirådgivning har været stort, og efter et kalenderår var antallet af planlagte energirådgivninger allerede gennemført. Evalueringen af resultaterne for projektperioden forventes at være klar til november 2018.

Ved at modtage tilskuddet fra Energistyrelsen forpligtigede kommunen sig til at udvikle et nyt vedvarende grundlag for ordningens organisering og økonomi. Derfor blev der fokuseret på at arbejde med de forskellige interessenter og se på mulighederne for at etablere en langsigtet økonomisk model for BedreBolig Bornholm.

BedreBolig Bornholms nye model

Økonomisk grundmodel for BedreBolig Bornholm

Grundmodellen er en lokal model, som finansieres af de nuværende partnere: Bornholms Regionskommune, Bornholms Energi og Forsyning og nuværende medlemsvirksomheder (antagelse). Tanken er, at sådan en grundmodel kan være et godt og solidt udgangspunkt for at søge medfinansiering hos puljer/fonde i de kommende år, hvilket vil styrke ordningen.

BEDREBOLIG BORNHOLM 2019-2020

Grundmodel, basis drift		Finansiering 2019 - 2020	
Energivejledning	150.000 kr.	Bornholms Regionskommune	140.000 kr.
Marketing og formidling	40.950 kr.	Bornholms Energi og Forsyning	50.000 kr.
Projektledelse, faglig styring og data-håndtering	56.050 kr.	Virksomheder	72.000 kr.
Uforudsete udgifter	15.000 kr.		
Drift 2019 - 2020	262.000 kr.	Finansiering 2019 - 2020	262.000 kr.

Bornholms Energi og Forsyning har bekræftet medfinansieringen frem til 2020.

Dansk Byggeri og Tekniq, som er med i BedreBolig Bornholms styregruppe, har været med til at udforme modellen. Efter den politiske stillingtagen, vil nuværende medlemmer og øvrige byggevirksomheder blive præsenteret for modellen.

Ultimo 2020 vil grundmodellen blive evalueret af partnerne.

Behov for tilskud til boligejere

Ifølge tal fra Danmarks Statistik, opgjort i januar 2017, har 74 pct. af de bornholmske boliger som er blevet energimærket, en E, F eller G energimærkning – og dermed et stort potentiale for effektive energirenoveringer (Kilde: Byggeriets Energianalyse 2017, Dansk Byggeri, januar 2017).

Disse tal genkendes rundt på øen, både af håndværkere og af de boligejere, som kontakter BedreBolig Bornholm. Erfaringerne er også, at ejere af disse mange bornholmske boliger har brug for et økonomisk løft, da de i mange tilfælde har svært ved at tage springet til at gennemføre forbedringerne.

Det vurderes, at en tilskudsordning vil være nødvendig for at få yderligere boliger energirenoveret, idet de boligejere med størst motivationsfaktor allerede har renoveret deres huse. Det største behov for renovering er i det åbne land, hvor mange boliger trænger til et løft for at de kan blive tidsvarende og attraktive for fx tilflyttere.

Byfornyelsesloven giver mulighed for at yde tilskud til energirenoveringstiltag, som fremgår af energimærkningen. Dette gælder for boliger i byer med under 3.000 indbyggere og boliger i det åbne land. Tilskuddet dækker maksimalt 25 pct. af investeringen.

Det drejer sig om midler Staten har afsat i en Pulje til Landsbyfornyelse, til delvis refusion af tilskuddet. Den tildelte pulje til Landsbyfornyelse fra 2018 skal være reserveret inden februar 2020 (og må ikke bruges til områdefornyelse).

Dertil har BRK selv resterende midler på 800.000 kr. fra nedrivningspulje 2015. Staten yder refusion på 60-70 % af tilskuddet og det samlede tilskudsbeløb vil derfor kunne udgøre 2,0 – 2,4 mio. kr.

Der vil i en senere anlægssag blive fremlagt en ansøgning om anlægsbevilling til oprettelse af en sådan tilskudsordning, hvor kommunen giver tilskud til energirenovering af private boliger, med finansiering fra den statslige Pulje til Landsbyfornyelse samt resterende midler fra nedrivningspulje 2015.

Økonomiske konsekvenser

Modellen for BedreBolig Bornholm 2019 og 2020 forudsætter en kommunal medfinansiering på 140.000 kr. og en ekstern finansiering på i alt 122.000 kr., fra henholdsvis Bornholms Energi og Forsyning samt de deltagende virksomheder.

Der afsættes i driftsbudgettet, under bevilling 42 Erhverv, byg og plan, 70.000 kr. i hvert af årene 2019 og 2020 til projektet inden for den eksisterende ramme.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 5: Bright Green Island forankring i samarbejdsaftaler med foreninger og kulturinstitutioner

Åbent punkt

5 Forankring af Bright Green Island i samarbejdsaftaler med foreninger og kulturinstitutioner

24.00.00G01-0242

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	17-09-2018	5	

Hvem beslutter

Klima- og Bæredygtighedsudvalget indstiller
Natur- og Miljøudvalget indstiller
Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget indstiller
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Bornholms lokale foreninger og kulturliv ønskes inddraget i arbejdet med den grønne omstilling under Bright Green Island visionen og de 8 Bornholmermål.

Som led i dette opfordres foreninger og kulturliv til, at formulere egne indsatser inden for Bornholmermålene, i det omfang det er relevant for den enkelte forening, event mv. Dette indskrives som et krav i forbindelse med samarbejdsaftaler mv.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

- At der indskrives passus om formulering af tiltag, der understøtter Bright Green Island visionen i samarbejdsaftaler med foreninger og kulturinstitutioner jf. nedenstående oplæg.

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 17. september 2018:

Indstillingen anbefales, idet at det betones, at der er tale om en frivillig tilslutning og ikke et krav for at opnå kommunalt tilskud.

Sagsfremstilling

Øens lokale foreninger og kulturliv ønskes inddraget i arbejdet med Bright Green Island visionen og de 8 bornholmermål og opfordres derfor til at medtænke og gennemføre grønne tiltag i relation til bornholmernes hverdag og fritidsliv.

Lokale foreninger og kulturliv anmodes derfor om, at formulere indsatser inden for Bornholmermålene, i det omfang det er relevant for den enkelte forening, event mv.

Konkret ønsker kommunen, at indskrive ovenstående forventning i samarbejdsaftaler med lokale foreninger og kulturinstitutioner, som kommunen yder tilskud til.

Relevante organisationer og institutioner

- Foreninger i kommunalt ejede bygninger
- Selvejende foreninger, som kommunen yder et driftstilskud til
- Tilskud til foreningers kultur- og idrætsbegivenheder mv. via kommunale puljer

Vedr. foreninger i kommunalt ejede bygninger samt selvejende foreninger, som kommunen yder et driftstilskud til

Der indsættes en passus i samarbejdsaftalerne, omkring formulering af eget mål under et eller flere af Bornholmermålene, som er relevant for foreningen. Alternativt udarbejdes allonge til nuværende samarbejdsaftale.

Opfølgning på egne mål skal skrives ind i beretningen ved årsregnskabet. Der udarbejdes samarbejdsaftaler med de foreninger, som BRK ikke har aftaler med i forvejen.

Vedr. Tilskud til foreningers kultur- og idrætsbegivenheder mv. via kommunale puljer

Der indarbejdes et spørgsmål som en del af ansøgningskemaet, så indsats vurderes forlods. Administrationen foretager ingen konkret opfølgning.

Forslag til tekst i samarbejdsaftaler

"Øens visioner for en grøn omstilling af Bornholm udtrykt i Bright Green Island visionen og de 8 bornholmermål skal så vidt muligt afspejles i alle dele af øens virke. Foreningen skal formulere mindst et årligt tiltag under et eller flere af Bornholmermålene, som er relevant for foreningen. Som inspiration til dette henvises til pjecen '10 grønne skridt for foreninger'. Opfølgning på foreningens egne mål skal skrives ind i beretningen ved årsregnskabet".

Som inspirationsmateriale udarbejder administrationen pjecen "10 grønne skridt", der målrettes forenings- og kulturliv/events, og som udleveres sammen med oplæg til samarbejdsaftalerne.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 6: Drøftelse af fremtidig organisering af arbejdet med Bright Green Island og Bornholmermålene

Bilag

BGI organisation_inspiration fra andre kommuner i DK

Referat fra møde med Energi Udvikling Bornholm 200818

Åbent punkt

6 Drøftelse af fremtidig organisering af arbejdet med Bright Green Island og Bornholmermålene

24.00.00G01-0241

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	27-08-2018	4	
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	17-09-2018	6	

Hvem beslutter

Klima- og Bæredygtighedsudvalget beslutter

Resumé

Som led i Bornholms Vækstforumsprojekt Bright Green Island Revitalisering skal det afdækkes, hvordan man ønsker at tilrettelægge den fremtidige organisering af arbejdet med Bornholmermålene og Bright Green Island således, at der sikres en bred forankring og inddragelse af væsentlige aktører i arbejdet.

Klima- og Bæredygtighedsudvalget kan udarbejde et oplæg til kommunalbestyrelsen inden nytår, til den fremtidige organisering af Bright Green Island indsatsen.

Som inspiration til dette arbejde er det vedhæftede notat en gennemgang af sammenlignelige indsatser fra 3 forskellige steder i landet: ProjectZero i Sønderborg, Samsø Energiakademi på Samsø og Netværk for Bæredygtig Erhvervsudvikling NordDanmark, der har til huse i Aalborg. Samt referat fra møde med bestyrelsen for Energi Udvikling Bornholm, om deres input til den fremtidige organisering af Bright Green Island.

På udvalgets møde drøftes fordele og ulemper ved de forskellige modeller og konkrete input eller principielle ønsker for den fremtidige bredere organisering af Bright Green Island gives videre til administrationen.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller,

- på baggrund af drøftelser på mødet fremlægges på næstkommende udvalgs møde en model for den fremtidige bredere organisering af arbejdet med Bright Green Island visionen og Bornholmermålene.

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 27. august 2018:

Udskydes til næste møde.

Koncerndirektøren indstiller,

- på baggrund af drøftelser på mødet fremlægges på et kommende udvalgs møde en model for den fremtidige bredere organisering af arbejdet med Bright Green Island visionen og Bornholmermålene. Dette sker efter dialogmøder med brancheforeninger er gennemført.

Sagsfremstilling

Der ønskes på Bornholm at skabe en 'motor' for den fortsatte grønne omstilling af Bornholm, så målsætninger under de 8 Bornholmermål kan indfris, herunder bl.a. målet om at blive CO2 neutrale i 2025.

Bornholmermålene hænger så meget sammen, at det kræver koordinering og sammenhængende og tværgående indsatser for at nå dem. Målene kan således ikke som sådan deles ud på enkelte organer. Energi hænger fx sammen med elbiler og bygningsrenovering, med nye boliger og med oplevelsen af Bornholm. Vi skal have skabt et ejerskab hos virksomheder, organisationer og sektorer – alle skal involvere sig i Bornholmermålene som et fælles projekt – med hver deres viden og kompetencer.

Dette organ ("motoren") skal give kontinuitet og 'muskler' i arbejdet, så det ikke bliver stop/go fra projekt til projekt. Organet skal fungere med en styregruppe for arbejdet med Bright Green Island og Bornholmermålene, samt med et sekretariat for det koordinerende udviklingsarbejde.

Organet skal ikke bestemme, hvad de enkelte aktører foretager sig, men skal bidrage til information, formidling, koordinering, forankring, fundraising – og innovation og projekter på de områder, som ikke dækkes af eksisterende indsatser og på de områder som falder imellem aktørernes kerneområder.

Erfaringer fra de sidste 10 år samt fra andre kommuner i landet viser, at følgende elementer er centrale, hvis man skal lykkes med en koordineret indsats, samt fremdrift og gennemførelse af ambitiøse mål:

- Bredt sammensat organisation/bestyrelse, der sikrer bred samfundsmæssig forankring
- Selvstændig organisation, der sikre handlerum og kontinuitet i arbejdet
- Tæt kobling mellem kommunen og erhvervslivet, med stærk politisk forankring

Det har været overvejet, hvorvidt Energi Udvikling Bornholm kan varetage en særlig rolle, som driver og/eller særlig bidragsyder i arbejdet med Bright Green Island visionen og Bornholmermålene. EUB vil gerne bidrage til udmøntning af Bornholmermålene inden for de områder som EUBs medlemmer beskæftiger sig med, inkl. transport. Referat fra mødet med EUB vedlagt sagen som bilag.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

Administrativ tilføjelse per 12.09.2018:

Indstillingen justeres i forhold til sagsfremstillingen af 27.08.2018. Indstillingen justeres til:

Koncerndirektøren indstiller,

- på baggrund af drøftelser på mødet fremlægges på et kommende udvalgmøde en model for den fremtidige bredere organisering af arbejdet med Bright Green Island visionen og Bornholmermålene. Dette sker efter dialogmøder med brancheforeninger er gennemført.

Punkt 7: Det internationale samarbejde i Østersøregionen som værktøj for klima og bæredygtighedsarbejdet

Åbent punkt

7 Det internationale samarbejde i Østersøregionen som værktøj for klima og bæredygtighedsarbejdet

00.03.10P20-0042

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	17-09-2018	7	

Hvem beslutter

Klima- og Bæredygtighedsudvalget

Resumé

Bornholms Regionskommunes internationale samarbejde udgør sammen med EU-programmer, Bruxelles-kontor og forskellige netværk værktøjer, der kan understøtte indsatsen for at fremme en klimarigtig og bæredygtig udvikling af øen.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

- at tage orienteringen til efterretning.

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 17. september 2018:
Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Realisering af de konkrete mål og initiativer i tilknytning til Bright Green Island strategien og bornholmermålene, kan med fordel understøttes gennem internationalt samarbejde, forskellige EU-programmer og ved benyttelse af Copenhagen EU Office, som er et fælles kontor for Region Hovedstaden, regionens 29 kommuner og en række universiteter.

Lobbyvirksomhed, videns- og erfaringsudveksling og projektsamarbejder udgør de tre hovedmidler i den strategiske ramme for internationalt samarbejde, som kommunalbestyrelsen vedtog tilbage i maj 2011.

Lobbyvirksomhed

Bornholms medlemskab af CPMR (samarbejdet mellem perifere og maritime regioner) og Euroregion Baltic har dannet grundlag for målrettet lobbyvirksomhed gennem mange år.

CPMR har haft afgørende betydning for bl.a. støtte fra EU's strukturfonde, særlige hensyn til øer i EU's statsstøttebestemmelser og i forhold til trafikbetjening.

Euroregion Baltic (ERB) er et samarbejde mellem 8 (snart 9) regioner i den sydøstlige del af Østersøen og har været afgørende for tilvejebringelsen af EU's South Baltic program, der støtter samarbejde i den sydlige del af Østersøen. Programmet har i perioden 2014-2020 et budget på ca. 620 mio. kr. og indtil nu har Bornholm hentet ca. 15 mio. kr. til bornholmske projektaktører.

Bornholms interesser og synlighed kommer stærkere til udtryk, når det sker i fællesskab med de øvrige ERB regioner, og formidles gennem regionernes forskellige Bruxelleskontorer.

Det gælder i forhold til EU's samhørighedspolitik (strukturfondene), Østersøstrategi og områder som trafikal tilgængelighed.

Copenhagen EU Office har ved flere lejligheder på forespørgsel repræsenteret Bornholm ved møder i Bruxelles om emner af særlig interesse for Bornholm. Det gælder f.eks. møder arrangeret af Europa-Parlamentets og EU's Regionsudvalgs særlige Østersø-grupper, hvor emner som energi, miljø og cirkulær økonomi har været på dagsordenen.

Videns- og erfaringsudveksling

Euroregion Baltic (ERB) rummer gode muligheder for videns- og erfaringsudveksling i forhold til gennemførelsen af både Bright Green Island og Bornholmermålene.

Når det gælder forskning og teknologisk udvikling er universiteterne i Lund, Växjö, Kalmar, Klaipeda, Gdansk og Olsztyn særdeles aktive indenfor bioøkonomi, cirkulær økonomi, vandmiljø, energi- og miljøteknologier, fødevareudvikling samt indenfor det maritime område. Under det aktuelle bornholmske formandskab i ERB arbejdes der med en ny flerårig strategi for samarbejdet, ERB 2030 Agenda.

Blå og Grøn Vækst er en af fem prioriterede indsatsområder, og her har alle ERB regionerne noget at byde ind med:

- Klaipeda (Litauen): LNG terminal og stort universitet med fokus på bl.a. bioøkonomi
- Kaliningrad (Rusland): Store investeringer indenfor drikkevand og spildevand, stort teknisk universitet
- Warmia-Mazury (Polen): Stort fokus på forskning og udvikling indenfor bioøkonomi og vandmiljø. Stort universitet, videns- og teknologipark mv.
- Pommern: Kæmpe indsats med spildevandsrensning, og flere store universiteter, videns- og teknologiparker
- De svenske regioner Skåne, Blekinge, Kalmar, Kronoberg og Gotland: stor viden og erfaringer med bæredygtige energiplaner, grøn trafik, biogas/-brændsler, CO2 neutralitet og cirkulær økonomi.

Samtidig er der gode muligheder for at synliggøre de bornholmske erfaringer.

Projektsamarbejder

South Baltic programmet er det mest nærliggende EU program til at understøtte den grønne omstilling på Bornholm. Programmet har sit eget kontaktpunkt, der er placeret i BRK, som formidler information og yder støtte til bornholmske aktører.

Bornholmske aktører deltager aktuelt i 10 projekter med støtte fra dette program, indenfor områder som bl.a. fremme i anvendelsen af elbiler (BRK), affaldshåndtering (BOFA) og behandling og anvendelse af spildevandsslam (BEOF).

Bornholm har også adgang til Øresund-Kattegat-Skagerrak programmet, det store Østersøprogram og til EU's forsknings- og innovationsprogram Horizon 2020.

Copenhagen EU Office sørger for hurtig formidling af information om ansøgningsrunder og arbejdsprogrammer for disse programmer, tilbyder sparring og støtter gennem en forprojekt-ordning forberedelse af ansøgninger til disse programmer. Aktuelt har BRK en bevilling på 100.000 kr. fra denne forprojekt-ordning til udarbejdelse af en ansøgning om støtte til udvikling af en strategisk energi- og ressourceplan.

Både Copenhagen EU Office og ERB benyttes aktivt til at formidle partnersøgninger til projekter.

Økonomiske konsekvenser

-

**Supplerende sagsfremstilling og/eller
Administrativ tilføjelse**

-

Punkt 8: CO2-regnskab og Klimakommune-indberetning

Bilag

Klimakommuneaftale Bornholms Regionskommune 2008

Klimakommuneindbetning 2018

Nøgledata fra CO2-beregning Bornholm

Kvalitetskontrol

Åbent punkt

8 CO₂-regnskab og Klimakommune-indberetning

00.17.00P27-0012

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	17-09-2018	8	

Hvem beslutter

Klima- og Bæredygtighedsudvalget orienteres
Natur- og Miljøudvalget orienteres
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget orienteres
Kommunalbestyrelsen orienteres

Resumé

Orientering om udledning af drivhusgasser for hele Bornholm og for kommunen som virksomhed.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller,

- At orienteringen tages til efterretning

Klima- og Bæredygtighedsudvalget d. 17. september 2018:
Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune tiltrådte i 2008 aftalen om klimakommuner, hvori kommunerne forpligter sig til at monitere og nedbringe udledningen af drivhusgasser. Aftalen er bilagt. Klimakommuneaftalen indebærer, at kommunen skal beregne udledningen af CO₂ både for kommunal ejendom og for kommunen som geografisk område.

Udledningen skal nedbringes med mindst 3 % pr. år for den kommunale ejendom, og med mindst 5% hvert andet år for kommunen som helhed. Dette rapporteres en gang om året til Danmarks Naturfredningsforening, som samordner data for alle klimakommunerne.

Årets indberetning er bilagt, som afsendt 26. juni 2018.

Resultater i hovedtræk, og supplerende oplysninger

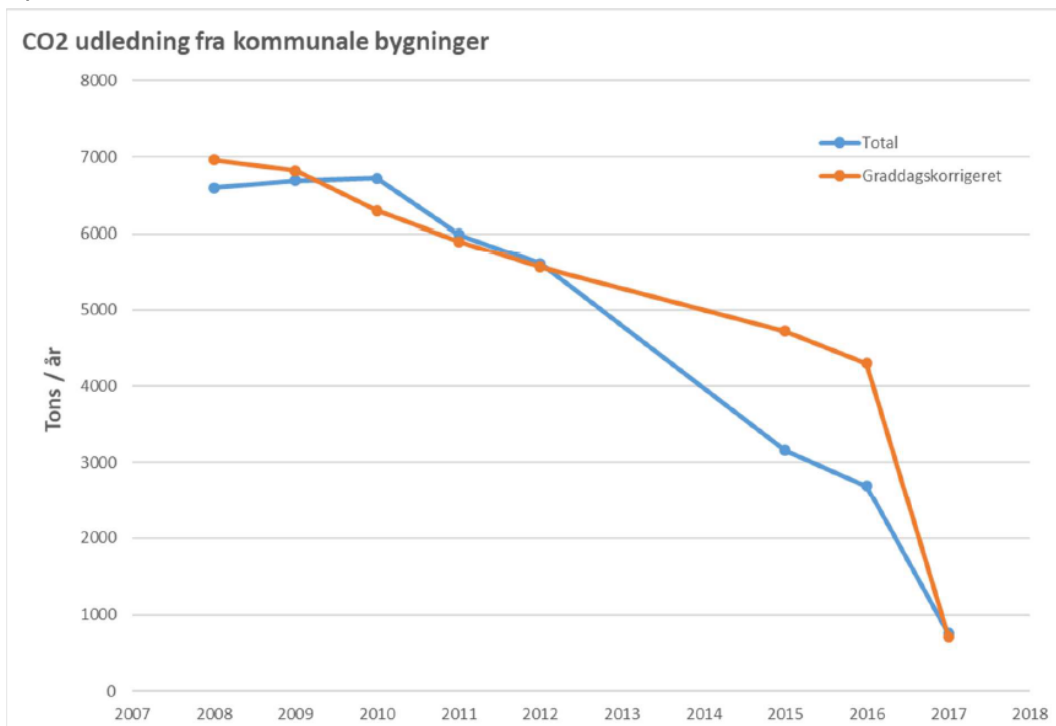
Kommunal ejendom

Figuren nedenfor viser udledningen af CO₂ af fossil oprindelse fra kommunale bygninger. Som det fremgår, er der sket et jævnt fald i udledningen og et særligt stort fald fra 2016 til 2017.

Energiforbruget i de kommunale bygninger er faldet jævnt i takt med, at den ikke-fossile energiproduktion har vundet frem på Bornholm, og ved at kommunen har valgt disse i det omfang, det var muligt.

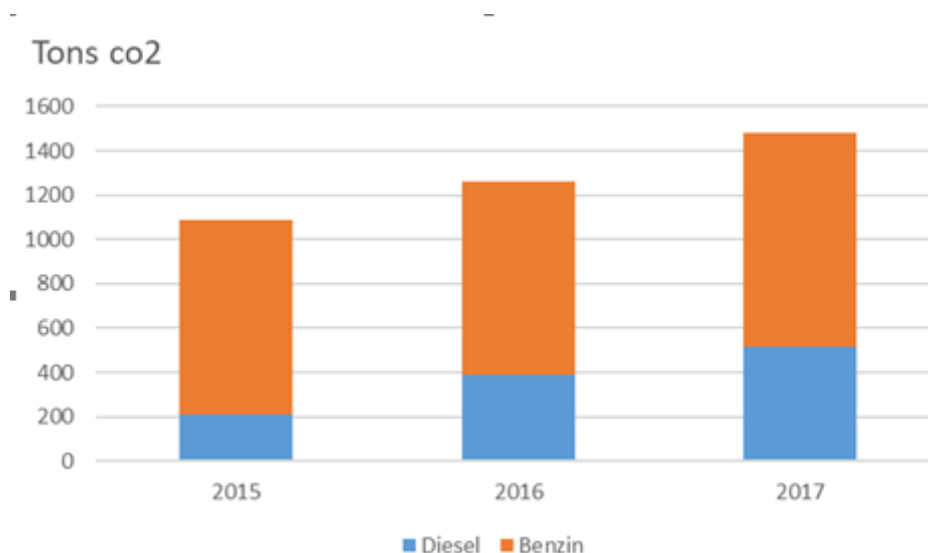
Det store fald fra 2016 til 2017 skyldes yderligere, at den oplyste CO₂-emission pr. kWh el er faldet fra 0,577 til 0,134 kg CO₂ pr. kWh. Dette er dels på grund af en højere lokal produktion

fra vindmøller og solceller, dels på grund af en lavere andel af fossilt produceret energi i den el, der importeres fra det nationale elnet.

Data for 2013 og 2014 kan ikke tilvejebringes.

Udledningen fra kommunal transport beregnes fra tankningsdata for kommunalt ejede køretøjer, samt oplysning om erhvervskørsel i egen bil. Udledningen for 2017 var 1.598 tons. Udledningen for de seneste tre år ses nedenfor. Før 2015 blev opgørelsen udført på en anden måde, og tallene er derfor ikke sammenlignelige.

Omfanget af kommunal kørsel er varierende, og er især afhængig af behovet for snerydning og glatførebekæmpelse. Busdrift indgår ikke i beregningen. Kommunal kørsel foregår effektivt med gps og flådestyring, og den stigende udledning reflekterer blot, at der er kørt mere.

Omfanget af kørslen kan næppe nedsættes, uden af det påvirker serviceniveauet for vigtige opgaver, og et fald i CO₂-udledning vil derfor kræve en konvertering til andet end benzindrevne køretøjer, f.eks. elbiler. Der er pt. 19 kommunale elbiler ud af en flåde på mange hundrede køretøjer. Effekten af elbilerne er dermed ikke synlig i regnskabet, da den forsvinder i den naturlige variation mellem årene.

Tunge dieseldrevne køretøjer kan ikke konverteres til el med den nuværende teknologi, men brint og biogas er teoretiske muligheder.

Man må dog holde sig for øje, at udledningen fra kommunale køretøjer kun udgør ca. 1 % af den samlede udledning fra transportområdet.

Hele Bornholm

Udledningen for hele kommunen følger Energistyrelsens Energi- og CO₂-regnskab, den såkaldte CO₂-beregner. Beregningen udføres af Staten og baserer sig på forsynings-selskabernes indberetninger af energiforbrug til BBR, samt af andre registre, såsom CVR-registeret.

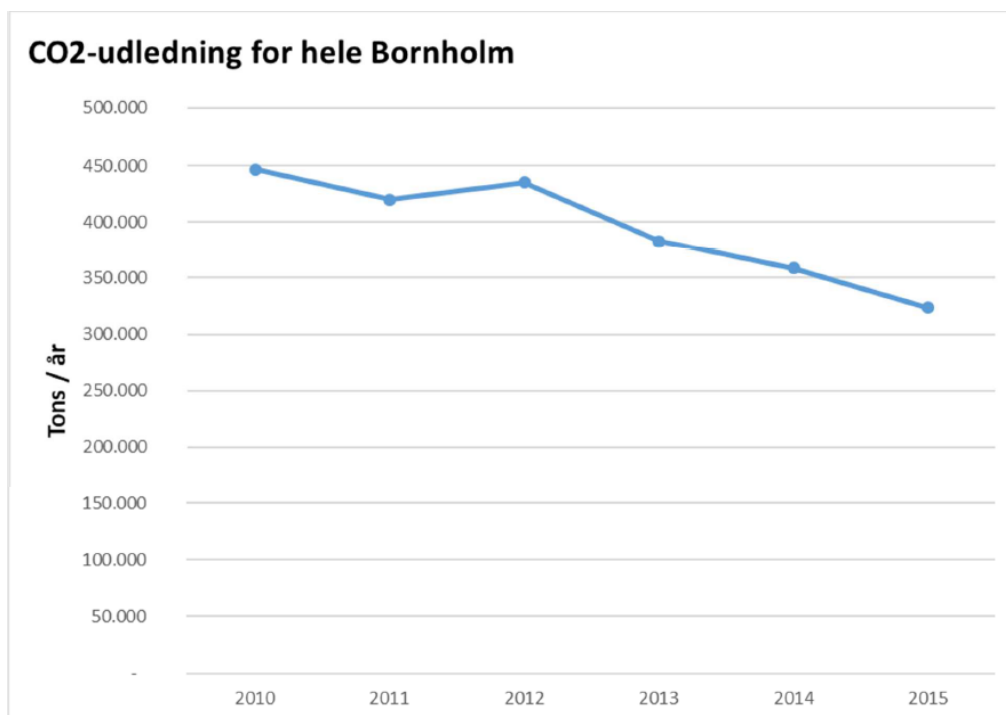
Statens Energiregnskab kan ses i dette link.

<https://sparenergi.dk/offentlig/vaerktoejer/energi-og-co2-regnskab/bornholm?year=2015&sector=energy>

Her kan man få oplysning om Bornholms udledning gennem årene, se udledning opdelt på forskellige sektorer og sammenligne med andre kommuner.

Udtræk af nøgletal fra CO₂-beregneren er endvidere bilagt.

Den samlede udledning for hele Bornholm ses nedenfor:

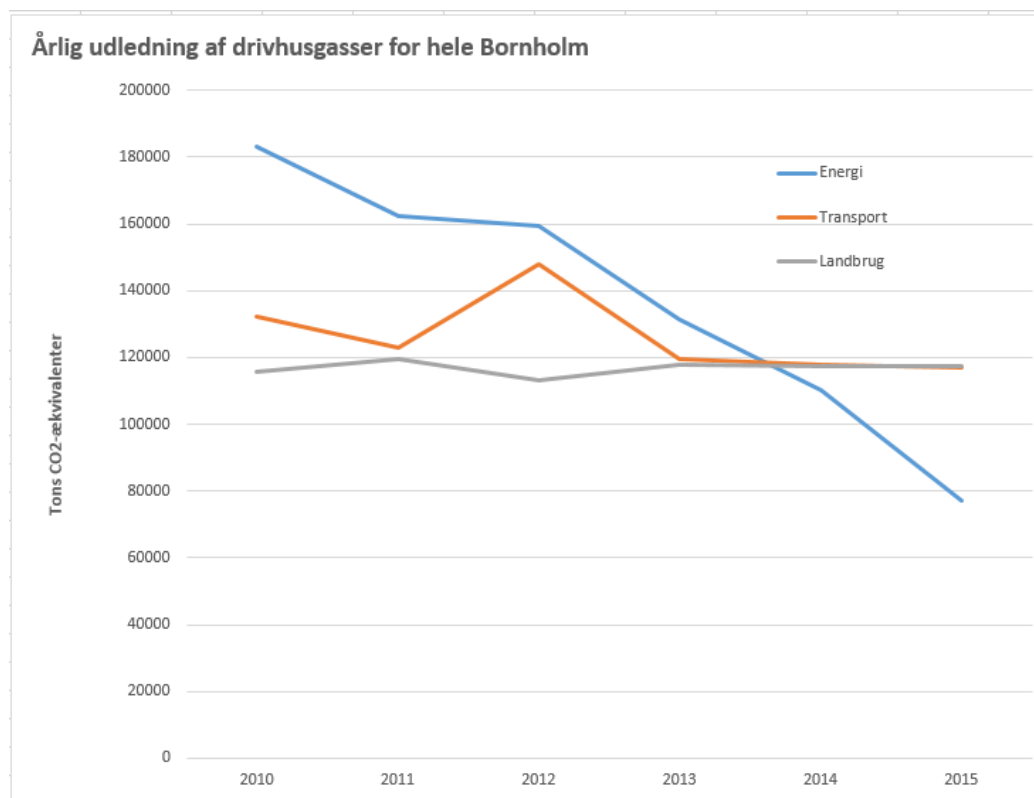
År	Tons CO ₂
2010	446.348
2011	419.983
2012	434.837
2013	382.920
2014	358.591
2015	323.266

Data for 2016 og 2017 er endnu ikke færdigberegnet ved Energistyrelsen.

I CO₂- beregningen benyttes de faktiske tal for brug af fossile brændsler og en modelberegning af landbrugets bidrag i form af metan og lattergas, omregnet til CO₂-ækvivalenter.

Figuren neden for viser CO₂ -beregnerens resultater opdelt på energi (dvs. udledning fra bygninger og virksomheder), transport og landbrug.

Der er et stort fald i udledningen fra bygningers og virksomheders varme og elforbrug, mens udledningen fra landbrug og transport er ret konstant.

Kvalitetsvurdering og opfølgning

Bornholms Regionskommune har tidligere indberettet samlet udledning for 2013 og 2015. Dette blev beregnet med Bright Green Test Island modellen, som kun håndterer CO₂ af fossil oprindelse.

Til sammenligning og validering er der derfor udført en beregning af samlet udledning fra CO₂-beregneren, fraregnet landbrugsbidraget, og dette er sammenlignet med resultaterne fra BGTI-modellen, se bilagte figur.

Det fremgår, at man når frem til næsten de samme tal. Dette kvalitetssikrer både BGTI-modellen og CO₂-beregneren, hvad angår beregningen af el/varme-energiens og transportens betydning.

BGTI-modellen er et særdeles avanceret stykke værktøj, som kan simulere udledning ved forskellige strategier, f.eks. flere eller færre vindmøller, eller andre vejrforhold. Det er dog for kostbart at kalibrere modellen blot for at beregne et enkelt tal om året. Her er CO₂-beregneren langt bedre egnet.

Ulempen ved CO₂-beregneren er, at man ikke kan få præcise oplysninger om, hvordan man er nået frem til tallene. På beregnerens hjemmeside ([LINK](#)) kan man få overordnet oplysning om, at landbrugets udledning modelberegnes ud fra viden om arten og størrelsen af landbrugsbedrifterne, men det fremgår ikke, hvordan det udføres i detaljer. Det må dog formodes, at beregningen sker ud fra ret forenkede og generelle antagelser.

Det er dermed ikke muligt at kvalitetssikre data for landbrugets udledning, og resultatet må tages med forbehold.

Samtidig kan det være vanskeligt at gennemskue, hvad der kan gøres for at nedbringe udslippet af metan og lattergas. Det eneste givne ud fra regnskabet er at øge mængden af forgasning af gylle, idet dette modregnes i landbrugsbidraget.

CO₂-beregneren angiver endvidere, at udledningen fra busdrift på Bornholm i 2015 er 3.316 tons, hvilket er 2,8 % af det samlede transportbidrag på 117.138 tons. Udledningen fra kommunale køretøjer var til sammenligning 1.087 tons i 2015, ca. 1 %.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 9: World Craft Region - Status og videreudvikling

Åbent punkt

9 World Craft Region - Status og videreudvikling

24.02.00P20-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	17-09-2018	9	

Hvem beslutter

Klima- og Bæredygtighedsudvalget drøfter

Resumé

Bornholms Regionskommune ansøgte og fik titlen som "World Craft Region" i september 2017. Det daværende Erhvervs- og Beskæftigelsesudvalg gav i sin tid accept til økonomi i forbindelse med ansøgning om titlen, men betingede sig samtidig, at det ikke medførte øgede udgifter for BRK.

På dette møde vil der blive givet en status for forløbet, samt lagt op til en drøftelse udvalgets ambitionsniveau i forhold til den fortsatte udvikling af indsatser i relation til titlen.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

- at udvalget drøfter sagen med henblik på at lægge en strategi for finansiering af en officiel koordinator, der kan styrke samarbejdet mellem aktørerne.

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 17. september 2018:

Drøftet. Punktet genoptages på næste møde. Administrationen afsøger muligheder for finansiering.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune fik titlen som den første World Craft Region i september 2017.

Baggrunden var en opfordring fra formanden for Arts- and Crafts Association Bornholm (ACAB), Timmi Kromann. Herefter besluttede det daværende erhvervs- og beskæftigelsesudvalg i 2017 at ansøge World Craft Council (WCC) om titlen. WCC er en verdensomspændende organisation for fremme af kunsthåndværk og anerkendt af UNESCO.

I august 2017 var BRK vært for en international jury der besøgte et antal kunsthåndværkere, Designskolen, CRT og Dan Danske Keramikfabrik i Nexø, samt Hjorts Keramikfabrik, Kunstmu-seet og politikere og erhvervsrepræsentanter.

På baggrund af disse møder, konkluderede juryen, at "the standard of excellence in craftmanship across disciplines that the jury experienced is on par with the best internationally".

I forbindelse med tildelingen af titlen, udtalte kulturminister Mette Bock:

"Det er ualmindelig godt gået, at Bornholm – som det første sted i Europa og som det første øsamfund i verden – hædres internationalt for fremragende kunsthåndværk. Inden for glas, keramik og tekstil har Bornholm fine traditioner og er inde i en spændende udvikling. Anerkendelsen sætter også fokus på Kunstakademiets

Designskole på Bornholm, der er i stand til at udklække kunsthåndværkere og kreative talenter af en høj karat. Der er grund til at kippe med flaget for Bornholm!"

Hvilket formål?

Ansøgningen om titlen og den opmærksomhed den kan give det bornholmske samfund, er snævert relateret til kommunalbestyrelsen og Vækstforums mål om erhvervsudvikling gennem produktion og oplevelser baseret på stedbundne ressourcer og know-how.

På Bornholm er der et komplet "økosystem" af højt kvalificerede og ambitiøse kunsthåndværkervirksomheder der drives kommercielt, uddannelses- og forskningsmiljø inden for glas- og keramik i Nexø samt formidlingsinstitutionerne Hjorts, Kunstmuseet og Grønbechs Gaard. På samme måde som titlen er givet til hele branchen, er det også hele branchen der bør nyde godt af de aktiviteter, der fortsat skal fastholde, at Bornholm kan brandes på denne titel.

CRT vurderer, at der kan opnås store effekter gennem synlighed og international anerkendelse, og blive en anledning til styrket samarbejde og videreudvikling indenfor og mellem øens kunsthåndværkervirksomheder og mellem dem og andre sektorer, så vel som internationale samarbejder – hvis der vel at mærke afsættes ressourcer til dette. CRT vurderer at der kan forventes en vis stigning i beskæftigelse i branchen. Dels som følge af øget beskæftigelse og dels i form af nyetableringer.

CRT forventer også, at samarbejder med turismebranchen kan få en større regionaløkonomisk effekt, fx gennem sæsonforlængelse, hvis branchen klædes tilstrækkeligt på til at kunne formidle såvel WCR titlen og Bornholms særlige styrkeposition inden for kunsthåndværk. Ydermere kan effekterne iflg. CRT udmøntes i generelt øget kendskab til Bornholm og øget attraktivitet i at besøge eller endda bosætte sig på øen.

Anbefalinger fra WCC

På baggrund af juryens besøg på Bornholm og deres viden fra øvrige kunsthåndværkermiljøer af samme kvalitet rundt omkring i verdenen, blev der i forbindelse med tildelingen af titlen givet følgende anbefalinger, som Bornholms Regionskommune bør arbejde videre med:

- Many of the larger craft studios Baltic Sea Glass, Bente Hammer and Pernille Bülow have provided significant employment on the island. Strategies to support the growth of new craft enterprises should be considered.
- The jury recommends that the actual economic impact of this sector to be measured and evaluated.
- The jury felt this would be strengthened by a greater development in the secondary sector, possible craft introductions at this level would encourage the next generation of craft practice.
- Further supports such as a Graduate 'Start up' programme within the existing structure may support the movement of graduates to sustainable business, especially in the early years.

Behovsanalyse

I et samarbejde med aktørerne i kunsthåndværkermiljøet, Destination Bornholm samt Bornholms Regionskommune og Vækstforum, har det været forsøgt at rejse finansiering til udvikling af netværksaktiviteter som fx kompetenceudvikling og markedsføring af den fornemme titlen. Men grundet administrative bestemmelser, har Vækstforum fået afslag på et finansiere en egentlig kunsthåndværkerklynge.

ACAB og Destination Bornholm har dog med midler fra Bornholms Brand bestilt en analyse af muligheder og behov i det bornholmske kunsthåndværkermiljø. Denne analyse er endnu ikke offentliggjort, men hovedpointerne vil blive uddybet på mødet.

Den overordnede konklusion er, at såvel kunsthåndværkere som turismeaktørerne og kulturinstitutioner ønsker at styrke deres samarbejde omkring World Craft-titlen. For at muliggøre dette, er der behov for en officiel koordinator-rolle der er forankret i en større organisation, som fx BRK. Såvel kunsthåndværkere som turismeaktører og kulturinstitutioner udtrykker også ønske om øget kendskab til og kommunikation omkring WCR, og en markedsføring af dette, ledet af titel-indehaveren, dvs. BRK.

Næste skrift

På selve mødet vil anbefalingerne blive udfoldet og det vil blive drøftet hvorledes Bornholms Regionskommune kan understøtte World Craft Region-titlen.

Kommunaldirektørens oplæg er, at udvalget drøfter en strategi for at skaffe ressourcer til at sikre, at en medarbejder, får dette som sit primære arbejdsområde i en længere periode. Arbejdet tager udgangspunkt i anbefalingerne fra World Craft Council og CRT's behovsanalyse. Finansieringen vil evt. kunne løftes af Vækstforum samt private og/eller offentlige fonde.

Økonomiske konsekvenser

Ingen umiddelbart.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 10: Styregruppe for World Craft Region

Bilag

Vedtægter for Kunst- og Kulturhistorisk Råd

Åbent punkt

10 Styregruppe for World Craft Region

20.04.00G01-0019

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	17-09-2018	10	

Hvem beslutter

Klima- og Bæredygtighedsudvalget beslutter

Resumé

Bornholms Regionskommunes Kunst- og Kulturhistorisk Råd indstiller til Klima- og Bæredygtighedsudvalget, at der nedsættes en styregruppen for World Craft Region.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

- at indstillingen om nedsættelse af en styregruppe for World Craft Region godkendes
- at styregruppeformanden udpeges politisk
- at Kunst- og Kulturhistorisk Råd anmodes om at udpege de resterende medlemmer af styregruppen således at den som minimum repræsenterer kunsthåndværkere, kulturformidlingsinstitutionerne samt Kunstakademiets Designskole i Nexø

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 17. september 2018:

Ad. a) godkendt

Ad. b) godkendt

Ad. c) ACAB anmodes om at udarbejde et kommissorium samt forslag til sammensætning af styregruppe, hvorefter sagen genoptages.

Sagsfremstilling

Den 6. september 2018 blev der afholdt ekstraordinært møde i Bornholms Regionskommunes Kunst- og Kulturhistorisk Råd. På mødet drøftede rådet, hvordan den positive udvikling inden for kunstværk kunne løftes i forlængelse af Bornholms udnævnelse som World Craft Region.

Rådet besluttede at indstille til Klima- og Bæredygtighedsudvalget, at der nedsættes en styregruppe for World Craft Region. Styregruppen sammensættes blandt relevante interessenter og efter indstilling fra Kunst- og Kulturhistorisk Råd. Rådet foreslår, at der udpeges en politisk repræsentant som formand for styregruppen.

Formålet med styregruppen er at sikre fremdrift og sammenhæng i det videre arbejde.

Kunst- og Kulturhistorisk Råd er et kommunalt fagråd, som arbejder for at understøtte udviklingen inden for det kunstneriske, kultur- og naturhistoriske område på Bornholm.

Rådet yder bl.a. rådgivning til kommunen i spørgsmål inden for dets fagområde og administrerer en pulje til kulturaktiviteter. Rådet er nedsat af Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget og består af faglige repræsentanter inden for kunst, kultur- og naturhistorie samt en politisk repræsentant for Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 11: Mødeplan 2019

Bilag

Mødeplan 2019

Åbent punkt

11 Mødeplan 2019

00.22.04A26-0005

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	17-09-2018	11	

Hvem beslutter

Klima- og Bæredygtighedsudvalget beslutter.

Resumé

Udvalget skal fastsætte tidspunkt for møder i 2019.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller,

- a) at mødedatoerne jf. mødeplanen for 2019 tages til efterretning
- b) at mødetidspunkt fastsættes til kl. 14.30

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 17. september 2018:

Ad. a) taget til efterretning

Ad. b) godkendt

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen forventes den 20.9.2018 at godkende mødeplanen for 2019 for kommunalbestyrelsen, Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget og de stående udvalg. Af mødeplanen fremgår det, at Klima- og Bæredygtighedsudvalget har møder følgende dage i 2019:

3. januar

28. januar

25. februar

25. marts

29. april

20. maj

19. august

16. september

28. oktober

25. november

I henhold til Lov om kommunernes styrelse § 8 stk. 3 kan kommunalbestyrelsen fastsætte regler om varigheden af sine møder. Dette samme kan ØPU og de stående udvalg.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 12: Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd

Åbent punkt

12 Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd

00.01.00P35-0101

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	17-09-2018	12	

Indstilling og beslutning

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 17. september 2018:

Intet

Punkt 13: Gensidig orientering

Åbent punkt

13 Gensidig orientering

00.01.00P35-0101

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	17-09-2018	13	

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 17. september 2018:

Intet